

UNIVERSITATEA “BABEȘ-BOLYAI”
CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ ISTORIE.CULTURĂ.CIVILIZAȚIE

Dragostea în literatura română
a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Nicoară Toader

Student-doctorand:

Sas Renata

2021

Rezumatul tezei de doctorat cu titlul

“Dragostea în literatura română a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX
Percepția persoanei iubite în mentalul tradițional din prisma limbajului folosit”

Cuprins

Introducere

1. Istoriografia subiectului cuprins între secolul al XIX-lea și începutul secolului XX
 - 1.1 Trecerea în revistă a autorilor și temelor abordate. Istoriografia generală și selectivă
 - 1.2 Lista de autori din perioada destinată lucrării
 - 1.3 Lucrările analizate din prisma limbajului folosit
2. Mică incursiune în studiul de gen și percepția acestora
 - 2.1 Sexul și genul
 - 2.2 Mișcarea feminină
 - 2.3 Importanța educației în formarea genului
 - 2.4 Familia și genul
3. Iubirea și percepția persoanei iubite în limbajul scrisorilor
4. Percepția persoanei iubite în procesul de curtare
 - 4.1 Ivirea dragostei
 - 4.1.1 Interpretarea băiatului la ivirea dragostei în procesul curtării
 - 4.1.2 Interpretarea fetei la ivirea dragostei în procesul curtării
 - 4.2 Joaca tinerilor
 - 4.2.1 Rolul băiatului în joaca tinerilor în procesul de curtare
 - 4.2.2 Rolul fetei în joaca tinerilor în procesul curtării
 - 4.2.3 În ochii societății
5. Logodna
 - 5.1 Atitudinea și așteptările tinerilor
 - 5.1.1 Atitudinea și așteptările băiatului în procesul logodnei

5.1.2 Atitudinea și așteptările fetei în procesul logodnei

5.2 Atitudinea și așteptările familiei

5.2.1 Rolul tatălui în procesul logodnei

5.2.2 Rolul mamei în procesul de logodnă

5.3 În ochii societății

5.3.1 Figura băiatului în ochii societății în procesul de logodnă

5.3.2 Figura fetei în ochii societății în procesul de logodnă

6. Căsnicia

6.1 Cuplul

6.1.1 Figura bărbatului în cuplul căsătorit

6.1.2 Figura femeii în cuplul căsătorit

6.2 Părinții și copiii

6.2.1 Relaționarea bărbatului ca soț și părinte

6.2.2 Relaționarea femeii ca soție și părinte

6.2.3 Relaționarea copilului cu membrii familiei

6.3 Familia

7. Dragostea după moarte

7.1 Pierderea

7.1.1 Pierderea din prisma unui bărbat

7.1.2 Pierderea din prisma unei femei

7.1.3 Pierderea din prisma unui copil

7.2 Văduvia

7.2.1 Văduvia pentru bărbați

7.2.2 Văduvia pentru femei

7.3 Recăsătoria

Încheiere

Concluzii

Bibliografie selectivă

Surse primare

Surse online

Rezumat

Lucrarea abordează momentele definitorii din viața oricărui om, anume curțarea, logodna, căsnicia și dragostea după moarte. Vom explora fiecare abordare în parte.

Curtarea este primul moment din viața unui băiat sau unei fete în care își etalează abilitățile de a interacționa și reacționa în societate ca un individ. Deseori, acest aspect este pus pe planul secund și netratat ca un punct definitoriu pentru individualitatea și tiparele comportamentale ce vor fi rePLICATE de-a lungul vieții.

Desigur, în această etapă sunt predispuși să reproducă acțiunile și atitudinile pe care le-au moștenit de la părinții, ei fiind observatori fini al relației pe care îl au de-a lungul anilor în care au crescut în jurul lor. Copiii învață prin imitare și reproducere, iar în momentul declanșării curțării (un proces natural pe care îl conștientizăm doar după trecerea într-o altă etapă) au ocazia pentru prima dată de a aplica ceea ce au învățat de la părinții. Chiar din acest motiv, susțin cu desăvârșire, că pentru a crește un viitor adult (un copil) părinții au nevoie să se bucure unul de celălalt și să se iubească, iar prin asta să devină un exemplu de relaționare sănătoasă.

De exemplu, o fată dintr-o familie disfuncțională, cu un soț abuziv, cu greu poate să-și adune forțele proprii pentru a deveni o femeie independentă, care să se considere măcar egală cu unul dintre reprezentanții sexului masculin. De ce? Pentru că toată viața a cunoscut doar o singură modalitate de relaționare între sexe, aceasta fiind una de dependență și supunere a ”sexului slab”, a femeii. Desigur, exemplul de mai sus este un caz extrem, însă nicidecum rar în viața cotidiană a societății românești.

Capitolul este dedicat procesului de curțare pe baza a 3 subcapitole care cuprind mai multe ipostaze. Ivirea dragostei, ipostaza în care privim îndeaproape perspectivele pe care le au băiatul

și fata la ivirea dragostei și interpretările lor personale (de exemplu monologuri interne). Joaca tinerilor, subcapitolul în care observăm rolurile tradiționale și cele moștenite pe care și le asumă băiatul și fata în procesul curtării (de exemplu acțiunile și reacțiile impuse de către societate, aici intră toate etichetele comportamentale – cum ”trebuie” să se comporte o fată atunci când întâlnește un băiat, ”ce se cade” să facă sau nu în prezența unui băiat ș.a.m.d.). Subcapitolul în ochii societății reprezintă primul amendament de care are parte noul cuplu în comunitatea din care face parte în mod involuntar (de exemplu bârfele comunității, acordul sau dezacordul părinților, bunicilor ș.a.m.d.). În cadrul fiecărui subcapitol analizăm dubla perspectivă, cea a fetei despre băiat și cea a băiatului despre fată. În subcapitolul ”În ochii societății” accentul este pus pe imaginea celor doi în raport cu lumea din care fac parte și regulile sociale la care trebuie să se supună.

Logodna este al doilea marele capitol atât în lucrarea de față, cât și în viața noastră personală, un obicei care reînvie tot mai mult în zilele noastre. Pentru tânărul cuplu reprezintă primul pas făcut împreună în ochii societății în care își asumă atât criticile cât și aprecierile împreună și suportă consecințele ca o entitate nou creată. În tot acest timp noul cuplu dă dovadă de apartenență la cutumele comunității și informează membrii de formalitatea și solidificarea relației prin logodnă (care de cele mai multe ori se succede cu o nuntă programată peste un an). Totodată, este momentul începerii pregătirilor de nuntă, mai ales din partea fetei, unde se pune accent pe zestre și adăugarea de valoare prin căsătoriei cu ea.

Chiar dacă este un moment de bucurie, în mentalitatea tradițională, din cauza zestrei, a avea o fată este un deficit, o pierdere pentru bogăția familiei, în paralel cu a avea un băiat, care la căsătorie, multiplică averea gospodăriei.

În această suprapunere de valori, mentalități și câștiguri, un simplu proces declarativ al întăririi noului cuplu devine un amalgam de calcule pe toate planurile personale, familiale și comunale.

Pentru a le observa mai în detaliu capitolul 3 conține subcapitole după cum urmează. Atitudinea și așteptările tinerilor, aici vizăm atitudinea și așteptările băiatului și a fetei în procesul de logodnă, spiritul cu care intră în febra pregătirilor și dificultățile pe care le întâmpină. În acest subcapitol analizăm perspectiva băiatului despre fată și cea a fetei despre băiat. Atitudinea și așteptările familiei: aici descoperim figurile parentale, cum ar fi rolul tatălui și al mamei în procesul de logodnă, care sunt nivelul și domeniile de implicare și modul în care este influențată starea tinerilor de pe urma lor. În acest subcapitol am analizat rolul tatălui și rolul mamei în procesul de logodnă.

În ochii societății analizăm figurile băiatului și a fetei în procesul logodnei în ochii societății, amendamentele, așteptările sociale privind noul cuplu și cum se restructurează relația lor pe baza acestora. În acest subcapitol analizăm figura băiatului și cea a fetei în ochii societății.

Căsnicia de asemenea suferă de valențe culturale și interpretări diferite în funcție de proveniența pe care o avem. De-a lungul timpului s-a numit parteneriat, afacere, iubire, legătură, conexiune sfântă ș.a.m.d. și a fost îmbogățită atât din punct de vedere ritualic cât și din punct de vedere semnificativ.

În zilele noastre pe continentul american constituie o largă industrie cununia în sine și se investesc milioane ”în ziua cea mare”. Chiar dacă rata divorțurilor atinge 80% oamenii continuă să creadă cu desăvârșire în unicitatea acestui moment, iar oportuniștii exploatează la maxim puterea de cumpărare a cuplului și părinților în cauză. Desigur, după cum știm în vânzări trebuie să știi să vinzi emoția, trăirile iar la asta unii chiar sunt experți. Momentul cununii fiind o oportunitate extraordinară de a valorifica aceste abilități.

În alte colțuri ale lumii (Balcani, lumea arabă) căsătoria păstrează religiozitatea și solemnitatea momentului prin cutume tradiționale, unde cei care adoptă un stil non conformist sunt amendați de participanți chiar prin retragerea binei cunoscute cotizații de la sfârșitul petrecerii.

În Asia și Africa se practică un tradiționalism rigid atât prin cutume specifice, cât și în alegerea tânărului cuplu unde părinții reprezintă o figură autoritară și au un rol decisiv în înfăptuirea căsătoriei. Excepțiile de la regulă sunt localitățile care au avut parte de un influx de imigranți lezând astfel tiparele arhaice practicate și forțând o schimbare prin simpla lor prezență.

Lăsând pe planul secund oficializarea căsătoriei în fel de chipuri, în capitolul numit ”Căsnicia” fac referire la relaționarea dintre soț și soție, la modul în care colaborează ei doi și cum își construiesc traiul împreună după liniștirea apelor creată de eveniment. Urmărim cu interes parcurgerea drumului de la iubirea înflăcărată la una securizată, la transformarea idealizării persoanei iubite din stadiul inițial într-un parteneriat profitabil sau nu de-a lungul anilor petrecuți împreună.

E interesant de observat schimbarea și focalizarea de pe cealaltă persoană ca individ la construirea unei viziuni comune și centralizarea puterilor într-un scop comun (acest scop comun poate să fie o casă, o mașină, copii ș.a.m.d.). Desigur, nu puține sunt și cazurile în care scopurile comune nu sunt agreate ci doar impuse de către o anumită parte, însă aici intrăm deja în psihologia relaționării.

Pentru a puncta diferite perspective asupra subiectului am avut în vizor 3 subcapitole. Cuplul, aici vizăm relaționarea celor doi membrii ca soț și soție, anume figura bărbatului și a femeii în cuplul căsătorit. Părinții și copiii: atunci când intervin copiii relaționările se înmulțesc, de la o simplă ecuație de soț-soție avem o multitudine de relații soț-soție, tată-mamă, părinte (tată)-copil și părinte (mamă)-copil. Tocmai de aceea soțul-soția pot fi afectați în calitate de cuplu de certurile părintești și viceversa. Sunt 3 paliere de atins: relaționarea bărbatului ca soț și părinte, relaționarea femeii ca soție și părinte, și relaționarea copilului cu membrii familiei. În fragmentul propus intitulat Familia, ne adâncim în cultura familiei și în activitățile care susțin apartenența lor dincolo de formalități sociale (de exemplu cina în familie, curățenia, întreținerea gospodăriei, activitățile de loisir ș.a.m.d.).

Dragostea după moarte este capitolul final al observării trăirilor interioare. Reprezintă drama supremă dintr-o căsnicie roditoare, pierderea partenerului. În mod paradoxal, chiar dacă pentru o femeie scopul suprem este perpetuarea speciei prin aducerea pe lume a mai multor copii, cu care se identifică majoritatea, pierderea partenerului într-o căsnicie fericită s-a constatat a fi o durere mai mare decât pierderea unui copil, tocmai prin prisma faptului că în mod subconștient îți este impregnat că mai ai posibilitatea de a face alți copii, însă un partener care ți-a fost alături timp de 30-50 ani este de neînlocuit.

Surprindem 3 ipostaze de atitudini în fața pierderii și a dragostei după moarte. Pierderea, abordăm pierderea din prisma unui bărbat, femeie și copil. Văduvia, ce înseamnă a fi văduv/ă și se reconstruiesc obiceiurile din viața de zi cu zi. Recăsătoria, când, cum și motivele pentru care acorzi o a doua șansă căsătoriei.

Acestea fiind marile capitole de abordare a subiectului ”Percepția persoanei iubite” susținându-mi ipoteza ”**Percepția persoanei iubite este mai degrabă moștenită decât creată**”.